

VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Valtioneuvoston päätöksentekoa tukeva selvitys- ja tutkimussuunnitelma 2021

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖKSENTEKOA TUKEVA SELVITYS- JA TUTKIMUS-SUUNNITELMA 2021

Suunnitelman tavoitteet

Valtioneuvoston päätöksentekoa tukevan selvitys- ja tutkimussuunnitelman tavoitteena on varmistaa vahva ja horisontaalinen tietopohja yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi.

Suunnitelmalla ohjataan selvitys- ja tutkimustoimintaa hallituksen valitsemille, hallituksen ja ministeriöiden toiminnan kannalta keskeisille painopistealueille.

Suunnitelmalla luodaan perusta selvitys- ja tutkimustiedon systemaattiselle ja laaja-alaiselle käytölle valtioneuvoston ja sen ministeriöiden päätöksenteossa sekä vahvistetaan hallituksen ja sen ministeriöiden päätöksenteon tietopohjaa, tietoon perustuvaa toimintapolitiikkaa ja strategista kokonaisnäkemystä. Suunnitelman teemoilla on selkeä kytkeä hallituksen päätöksenteon tietotarpeisiin ja kysymyksiin.

Selvitys- ja tutkimussuunnitelman sisältö, toimeenpano ja vastuut

Suunnitelma sisältää valtioneuvoston kanslian momentilta 23.01.22 tutkimus- ja selvitystoiminta (10,03 milj. euroa, siirtomääräraha 3 vuotta) toteutettavan tutkimus- ja selvitystoiminnan painopisteet ja teemat kustannusarvioineen sekä asiaan kuuluvat valmistelu- ja ohjausvastuut. Määrärahan käyttötarkoitus on määritelty momentin perusteluissa.

Suunnitelman sisältämät tietotarpeet on tunnistettu ministeriöissä ja lisäksi on hyödynnetty avointa yhteiskehittämistä.

Suunnitelmassa varataan 1,65 milj. euroa käytettäväksi vuonna 2021 tunnistettaviin päätöksenteon välittömiin tietotarpeisiin.

1. Kestävän talouden Suomi

selvitys-/tutkimusteema	vastuu-ministeriö	muut ministeriöt	kustannusarvio (€)
1.1. Verotus lentoliikenteen päästöohjauksessa	VM	LVM, YM	150 000
1.2. Työn ja pääoman allokaation tehostaminen	VM	VNK, TEM	150 000
1.3. Ilmastonmuutoksen talousvaikutukset – julkinen talous	VM	VNK, TEM, YM	250 000
1.4. Intressivertailu kaivoslupaprosessin osana	TEM	OM, YM	120 000
Yhteensä			670 000

2. Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi sekä asuntopoliittika

selvitys-/tutkimusteema	vastuu-ministeriö	muut ministeriöt	kustannus-arvio (€)
2.1. Biokaasun tuotannon ja käytön ympäristö- ja ilmastovaikutusten kartoitus ja kustannustehokkuuden arviointi	MMM	TEM, YM	250 000
2.2. Vesienhoidon tilatavoitteet osana uusien hankkeiden vaikutusten arviointia	MMM	TEM, YM	200 000
2.3. Uusien ydinenergiateknologioiden mahdollisuudet ja kehitystarpeet	TEM	STM, YM	200 000
2.4. Vetytalous – mahdollisuudet ja rajoitteet	TEM	LVM	150 000
2.5. Ympäristönsuojelulain toimivuus- ja vaikuttavuusarvio	YM	OM, TEM, STM	150 000
2.6. Yhdyskuntajätevesien satunnaispäästöjen vesiensuojelullinen ja hygieeninen merkitys	YM	MMM, STM	140 000
2.7. Ympäristönsuojelun ennakointi EU:n nollapäästöstrategiaan kytkeytyvän vaikuttamisen tueksi	YM	VNK, LVM, TEM, STM	180 000
Yhteensä			1 270 000

3. Suomi kokoaan suurempi maailmalla

selvitys-/tutkimusteema	vastuu-ministeriö	muut ministeriöt	kustannus-arvio (€)
3.1. Suurvaltojen taloudellisen ja teknologisen kilpailun vaikutukset Euroopalle ja Suomelle	UM	PLM, OKM, TEM	140 000
3.2. Täydentävät laillisen maahanmuuton väylät kansainvälisen suojelun tarpeessa oleville henkilöille	SM	UM, OKM, TEM, STM	100 000
3.3. Venäjän teknologiaosaaminen ja -politiikka	PLM	UM, SM, TEM	140 000
Yhteensä			380 000

4. Turvallinen oikeusvaltio Suomi, sen kehittäminen ja puolustuspolitiikka

selvitys-/tutkimusteema	vastuu-ministeriö	muut ministeriöt	kustannus-arvio (€)
4.1. Oikeusvaltion tila ja kehitys Euroopassa Suomen näkökulmasta	OM	VNK, UM	120 000
4.2. Ihmiskauppaa ja sen lähirikoksia koskevien rangaistussäännösten soveltamiskäytännön arviointi	OM	SM, TEM, STM	110 000
4.3. Osapuolten kokemukset lähisuhdeväkivallan sovittelusta ja sen vaikutuksista elämään ja väkivallan vähenemiseen	OM	SM, STM	190 000
4.4. Tapahtumaketjut naisiin kohdistuvissa parisuhdesurmissa	OM	SM, STM	180 000
4.5. Ulkomaisten lahjusrikosten todisteluvaatimusanalyysi ja kansainvälinen vertailu	OM	SM	120 000
4.6. Ankkuritoiminnan vaikuttavuuden arviointi	SM	OM, OKM, STM	110 000
4.7. Vihapuheen tuottajat ja levittäjät	SM	OM, OKM	100 000
4.8. Huoltovarmuuden turvaaminen osana kiinteistöomistuksen valvontaa	PLM	UM, SM, MMM, TEM	120 000
Yhteensä			1 050 000

5. Elinvoimainen Suomi, liikenneverkot ja maatalous

selvitys-/tutkimusteema	vastuu-ministeriö	muut ministeriöt	kustannus-arvio (€)
5.1. Valtiosääntöoikeudellinen tarkastelu kunnallisen itsehallinnon laajuudesta	VM	OKM	100 000
5.2. Julkisten palvelujen kestävä digitalisaatio: ilmasto- ja ympäristövaikutukset	VM	VNK, LVM, TEM, YM	125 000
5.3. Mitä on älykäs sopeutuminen Suomessa?	MMM	OKM, TEM, YM	150 000
5.4. Liikenneinfrastruktuurihankkeiden rakentamisaikaiset vaikutukset työllisyyteen	LVM	VNK, VM, TEM	130 000
5.5. Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen riskien jakaminen	TEM	VNK, VM, YM	150 000
5.6. Team Finland -verkoston vaikuttavuuden arviointi	TEM	UM, OKM	170 000
5.7. Avaruustoiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus	TEM	PLM, MMM, LVM, YM	100 000

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministeriö	muut minis- teriot	kustannus- arvio (€)
5.8. Alue- ja yhdyskuntarakenteen mahdolliset tulevaisuudet	YM	VM, MMM, LVM, TEM	230 000
Yhteensä			1 155 000

6. Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkkinoiden Suomi

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministeriö	muut ministeriöt	kustannus- arvio (€)
6.1. Työvoimakoulutuksen toimivuuden ja vaikutusten arviointi	TEM	VNK, OKM	150 000
6.2. Työllisyyden kuntakokeilujen työllisyys-, kustannus- ja hyvinvointivaikutusten arviointi	TEM	VM, OKM, STM	300 000
6.3. Palvelujärjestelmän toiminta: osa-aikatyö ja tilapäinen työ sekä siirtymät kokaikatyöhön	TEM	STM	150 000
Yhteensä			600 000

7. Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministeriö	muut ministeriöt	kustannus- arvio (€)
7.1. Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimusten vaikutukset Suomessa	UM	OM, SM, OKM, TEM, STM	120 000
7.2. Tekoälyn mahdolliset syrjivät vaikutukset	OM	VNK, UM, VM, OKM, TEM, STM	120 000
7.3. Valtiosääntöoikeudellinen näkökulma sosiaaliturvauudistukseen	STM	OM, TEM	200 000
7.4. Rakennusinvestointien ja hoitopaikkatarpeen arviointikriteereiden kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa	STM	VM, YM	200 000
7.5. Nuorten mielenterveys- ja päihdetyö sosiaalihuollossa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon rajapinnoilla	STM	OKM, TEM	250 000
7.6. Lihavuuteen liittyvän stigman tunnistaminen ja keinot sen vähentämiseen	STM	VM, OKM, MMM, TEM	150 000
7.7. Lähisuhdeväkivallasta aiheutuvat kustannukset Suomessa	STM	OM, SM	100 000

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministeriö	muut ministeriöt	kustannus- arvio (€)
7.8. Vammaisten henkilöiden kokeman lähisuuhdeväkivallan yleisyys ja palvelujen saatavuus	STM	UM, OM, SM, YM	100 000
7.9. Terveysthuollon palveluvalikoimaan ja priorisointiin liittyvät lainsäädännön uudistamisen ja kehittämisen tarpeet	STM	VM	300 000
7.10. YK:n vammaissopimus ja rakennetun ympäristön esteettömyys – Tulevaisuuden lainsäädäntö- ja ohjeistustarpeet	YM	OM, LVM, STM, YM	150 000
Yhteensä			1 690 000

8. Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministeriö	muut ministeriöt	kustannus- arvio (€)
8.1. Strategisen tutkimuksen rahoitusinstrumentin toiminnan ja vaikuttavuuden arviointi	VNK	VM, OKM, MMM, TEM, STM, YM	300 000
8.2. Neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyökäytännöt ja palveluohjaus	OKM	STM	125 000
8.3. Työelämään tutustumisjaksojen (TET-jaksot) toteutus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja saavutettavuus perusopetuksen aikana	OKM	TEM, STM	140 000
8.4. Koulutusmarkkinat Suomessa	OKM	VM, TEM	150 000
8.5. Korkeakoulujen opetus- ja tutkimushenkilöstön muuttuneet työnkuvat sekä työajan jakautuminen	OKM	TEM, STM	200 000
8.6. Innovaatioekosysteemien vaikuttavuuden arviointi ja indikaattorit	TEM	VNK, UM, VM, OKM, YM	150 000
Yhteensä			1 065 000

9. Ohjaustavat

Ei selvitys-/tutkimusteemoja

10. Muut

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministeriö	muut ministeriöt	kustannus- arvio (€)
10.1. Valtioneuvoston tulevaisuustyön ja tulevaisuusselonteon toisen osan myöhemmin määriteltävät tietotarpeet	VNK	tarkentuu myöhemmin	200 000
10.2. Talousneuvoston myöhemmin määriteltävät tietotarpeet	VNK	tarkentuu myöhemmin	300 000
10.3. Muut myöhemmin määriteltävät tietotarpeet (varaus vuoden 2021 täydentäviin hakuihin)			1 650 000
Yhteensä			2 150 000
Kaikki yhteensä			10 030 000

Avoimen haun periaatteet

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussuunnitelman mukaiset selvitys- ja tutkimushankkeet valitaan avoimella haulla käyttäen objektiivisia ja syrjimättömiä kriteerejä. Hankinnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteiden mukaista potentiaalisten toimittajien tasapuolista kohtelua.

Hakumenettelyn kulku

Valtioneuvoston kanslia päättää hakuilmoitusten sisällöistä. Valtioneuvoston kanslia tiedottaa avoimesta hausta.

Vastuuministeriöt vastaavat yhteistyössä muiden osallistuvien ministeriöiden kanssa hakemusten sisällöllisestä arvioinnista ja tekevät esityksen valtioneuvoston kanslialle selvitys- ja tutkimustoiminnan valinnasta. Hankkeiden valintakriteereinä ovat: relevanssi ja hyödynnettävyys (25 %), hankkeen laatu (35 %), hankkeen toteuttajien asiantuntijuus ja resursien riittävyys (30 %), viestintä ja tiedonhallinta (10 %).

Valtioneuvoston kanslia tekee päätökset selvitys- ja tutkimustoiminnan hankinnoista ja hankesopimukset päävastuullisten toteuttajatahojen kanssa.

Hankkeiden toteutuksen seuranta ja ohjaus

Valtioneuvoston tutkimus-, ennakointi- ja arviointitoimintaa koordinoiva työryhmä (TEA-työryhmä) toimii ministeriöiden yhteisenä tilaajaryhmänä ja seuraa selvitys- ja tutkimussuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Valtioneuvoston kanslia osoittaa jokaiselle valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan hankkeelle tai hankekokonaisuudelle ohjausryhmän, huolehtii hankkeiden maksusuorituksesta, sekä seuraa vuosittain määrärahan ja henkilötövuosien käyttöä.

Ohjausryhmä seuraa hankkeen edistymistä ja edesauttaa hankkeen tulosten hyödyntämistä sekä tekee esitykset hankkeen etenemisen mukaisesta kulujen maksatuksesta valtioneuvoston kanslialle. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii vastuuministeriön edustaja. Ohjausryhmien puheenjohtajat tiedottavat selvitys- ja tutkimussuunnitelman kokonaisuurrannasta vastaaville ministeriöidensä TEA-työryhmän jäsenille säännöllisesti hankkeen edistymisestä sekä toimittavat heidän käyttöön kaiken hankkeen seurannan kannalta oleellisen materiaalin.

Vastuuministeriöt huolehtivat yhdessä hankkeen toteuttajan kanssa hankkeessa syntyvän tiedon hyödyntämisen edistämisestä. Loppuraportit julkaistaan Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarjassa.

Valtioneuvoston kanslia antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset ja ohjeet ministeriöille selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanosta.

Pääministeri Sanna Marin

Alivaltiosihteeri Timo Lankinen